

Dato: 31. marts 2025
Sagsnr.: 24/11311 og
24/11312
Klagenr.: 1068391 og 1068467
Sagsbehandler: MAJO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**Miljø- og
Fødevareklagenævnet**
Toldboden 2
8800 Viborg

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING af afgørelse om tilladelse til kystbeskyttelse ved Ulvshale-Fællesskov i Vordingborg Kommune

Tlf.: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter kystbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, og § 3, stk. 1, jf. § 18, stk. 3.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vordingborg Kommunes afgørelse af 24. oktober 2024 om tilladelse til etablering af fem bølgebrydere, sandfodring samt forstærkning af syv eksisterende bølgebrydere ved Ulvshale-Fællesskov, og hjemviser sagen til fornyet behandling hos kommunen.

De indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. kystbeskyttelseslovens § 18 b, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 245 af 28. februar 2025 om kystbeskyttelse m.v.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 20. og 22. november 2024 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af to medlemmer af Ulvshale Fællesskov Digelag.

Klagerne har navnlig anført, at

- projektet ikke har fuld opbakning fra digelagets medlemmer,
- ansøgningen strider mod en generalforsamlingsbeslutning,
- det ansøgte skal behandles efter reglerne om et kommunalt fællesprojekt om kystbeskyttelse,
- der ikke er foretaget en kumulativ vurdering af det ansøgte og de eksisterende kystbeskyttelses anlægs påvirkning på et nærliggende habitatområde, og
- fremgangsmåden ved at opdele kystbeskyttelsesprojekter i faser er i strid med loven.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 14. januar 2025 truffet afgørelse om afslag på ansøgers anmodning om at ophæve den opsættende virkning af klagerne.

Klager 2 har også klaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet over Vordingborg Kommunes afgørelse af 24. oktober 2024 om, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljøvurdering (VVM), jf. miljøvurderingslovens § 21. Nævnet har truffet en særskilt afgørelse herom.⁴

2. Sagens oplysninger

2.1 Området

Det omhandlede kystbeskyttelses anlæg ønskes etableret ved kyststrækningen til Fællesskov Strand på den nordvestlige del af Møn ud til Søhunde-havn, der ligger i Faxe Bugt. Området er bebygget med sommerhuse.

Projektområdet omfatter kyststrækningen fra ud for matr. nr. 5a, Hovedskov, Stege Jorder i øst til matr. nr. 163r, Hegnede, Stege Jorder i vest.

Kyststrækningen omfatter allerede etablerede kystbeskyttelsesforanstaltninger i form af et dige langs hele strækningen og syv bølgebrydere ud for matr. nr. 5a, 5bz, og 5d, Hovedskov, Stege Jorder, matr. nr. 63gq, 59s, og 17b, Udby, Stege Jorder, samt matr. nr. 163s og 163r, Hegnede, Stege Jorder. Kyststrækningen mellem og ud for matr. nr. 63gq og matr. nr. 59s, Udby, Stege Jorder er ikke bebygget med bølgebrydere, hvilket udgør en strækning på ca. 600 m.⁵ Ifølge Kystdirektoratets kystatlas består kyststrækningen derudover af en ikke-sammenhængende skråningsbeskyttelse, hofder på del af strækningen mellem og ud for matr. nr. 63gq og matr. nr.

⁴ Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. 25/00900.

⁵ Ifølge luftfoto af 1. maj 2024.

59s, Udby, Stege Jorder, samt tiltag om sandfodring ud for matr. nr. 5a, 5bz, 5d, Hovedskov, Stege Jorder og matr. nr. 63gq, Udby, Stege Jorder.⁶

Diget er gennemgående i projektområdet, og der ligger derudover to yderligere bølgebrydere nordvest herfor, som ikke er del af ansøgningen.

Projektområdet er beliggende ca. 50 m fra Natura 2000-område nr. 168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund. Natura 2000-området består af habitatområde H147 samt fuglebeskyttelsesområder nr. F84 og F89.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet består bl.a. af sandbanke, bugt, rev og strandeng. Desuden er der på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F89 skarv, spidsand og havterne.⁷

Ulvshale-Fællesskov Digelag er ansøger til projektet, og det er digelaget, som har ansvaret for de eksisterende kystbeskyttelsesanstalt i området.

Det fremgår af digelagets vedtægter, at digelaget er oprettet i 1874 og har til formål at vedligeholde, styrke og bevare de i året 1875 opførte diger med sluser på Møns nordkyst mellem Klosterskovgård og Ulvshale skov og i mellem Ulvshale Pilebugt og Hegnede gamle teglværk. Videre fremgår det, at digelaget omfatter alle ejendomme, som beskyttes af digerne og som ligger inden for digelagets interessegrænse. Digelagets interesser er opført på den til vedtægten hørende partsfordeling, herunder sommerhusinteresser, som er pålagt at bidrage økonomisk til digelagets kystbeskyttelsesanstalts vedligeholdelse. Sommerhusinteresser er ifølge vedtægten pålagt 1 arealpart for arealer indtil 1.200 m² grundareal samt yderligere 1 arealpart for hver fulde 1.200 m² grundareal.⁸

Begge klagere er sommerhusinteresser og ejer ejendomme beliggende inden for Ulvshale-Fællesskov Digelags interessegrænse.

2.2 Den påklagede afgørelse

Vordingborg Kommune har den 24. oktober 2024 i medfør af kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, meddelt tilladelse til etablering af fem bølgebrydere, sandfodring samt forstærkning af syv eksisterende bølgebrydere.

Vordingborg Kommune har samtidig truffet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for projektet, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2.⁹

⁶ Kystdirektoratets kystatlas <https://gis.nst.dk/portal/apps/webapp-viewer/index.html?id=77d1d3c4a76149779ec4b9676f2716b0>

⁷ Link til Natura 2000-plan: [Rapport \(mst.dk\)](https://mst.dk).

⁸ Vedtægter for Ulvshale-Fællesskov Digelag. <https://www.ulvshale-digelag.dk/vedtaegter68.asp>

⁹ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Tilladelsen er meddelt på en række vilkår, herunder at udformningen og opbygning af de nye bølgebrydere, samt forstærkning af de eksisterende bølgebrydere, skal være i overensstemmelse med det ansøgte, dog med den ændring, at topkoten for bølgebryderne justeres til 1,8 m DVR90, med en tolerance på minus 10 cm/plus 20 cm.

Det fremgår af afgørelsen, at Ulvshale-Fællesskov Digelag har ansøgt om at forstærke den eksisterende kystbeskyttelse ved at etablere fem nye bølgebrydere langs kysten mod nord over en strækning på cirka 600 meter. Bølgebryderne har en længde på ca. 65 m og placeres mellem de allerede etablerede bølgebrydere. Bølgebryderne er dimensioneret til at kunne håndtere en 50-års hændelse og have en levetid på 50 år. Mellem de nye bølgebrydere og diget vil der blive udført sandfodring på et areal af cirka 31.000 m², og de rester af de gamle træhøfder, som ikke længere har en funktion, vil blive fjernet. Efter sandfodringen vil der blive udplantet hjemmehørende klitvegetation, som forventes at sprede sig og stabilisere området over tid.

Derudover fremgår det, at de syv eksisterende bølgebrydere inden for projektstrækningen vil blive forstærket til samme niveau som de nye bølgebrydere. De eksisterende bølgebrydere har for nuværende en kote på ca. 1,0 – 1,2 m DVR90.

Det fremgår af afgørelsen, at Vordingborg Kommune har foretaget en afvejning af hensynene oplyst i kystbeskyttelsesloven, og at der i vurderingen er lagt vægt på behovet for kystbeskyttelse, at sikre og forbedre den eksisterende adgang langs kysten, samt at kystbeskyttelsen udføres i naturen og med naturlige elementer med etablering af klitvegetation i området med sandfodring.

Vordingborg Kommune har bl.a. begrundet behovet for det ansøgte med, at stormfloden i oktober 2023 viste, at de eksisterende bølgebrydere langs kyststrækningen ved Ulvshale udgør en beskyttelse af det bagvedliggende dige. Her medførte stormen store skader på en ca. 600 meter strækning af den del af diget, hvor der ikke er anlagt bølgebrydere. På begge sider af den skadede strækning findes eksisterende bølgebrydere, hvor diget efter stormfloden var relativt uberørt, idet diget der har været beskyttet af en forstrand og bølgebrydere. Bølgebryderne har været med til at bibeholde stranden foran diget, og denne kombination af forebyggelse mod erosion af stranden før stormen, samt den bølgebrydende effekt under storm, har bidraget til, at diget kunne modstå vandstand og bølgepåvirkningen på kysten.

Derudover fremgår det af Vordingborg Kommunes afgørelse, at det ansøgte udgør en del af et større projekt, som digelaget har igangsat for at beskytte og fremtidssikre sommerhusområdet mod oversvømmelse.

Vordingborg Kommune har endvidere begrundet behovet for det ansøgte med, at der ifølge Kystdirektoratets værktøj Kystplanlægger på kort sigt (20 år) er lav til middel risiko for oversvømmelse og lav risiko for erosion, og på mellemlangt sigt (50 år) er lav til middel risiko for oversvømmelse og lav til høj risiko for erosion. Kommunen har i den sammenhæng bemærket, at dette er baseret på højvandsstatistikker fra 2019, og nyeste statistik fra 2024 viser en højere fremtidig vandstandsstigning.

Vordingborg Kommune har i forhold til det ansøgte tekniske og natur- og miljømæssige kvalitet bl.a. vurderet, at anlæggene ikke vil føre til nævneværdig ændring af kystprofilen på nabostrækningen, ud over den påvirkning som det eksisterende anlæg allerede medfører. Det er således kommunens vurdering, at etableringen af de fem nye bølgebrydere ikke vil bidrage til læsideerosion i Natura 2000-området.

Indeholdt i Vordingborg Kommunes vurdering af kystbeskyttelsens tekniske og natur- og miljømæssige kvalitet har kommunen samlet vurderet, at projektet kan gennemføres uden at skade arter og naturtyper som indgår på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 168, uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter i området, eller uden at give en væsentligt varig negativ påvirkning af naturtilstanden på arealerne beskyttet efter naturbeskyttelsesloven.

Vordingborg Kommune har vurderet, at det i den konkrete sag ikke er relevant at inddrage økonomiske hensyn, da dette alene er for sager igangsat efter kystbeskyttelseslovens kapitel 1a (kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse). I den forbindelse fremgår det af afgørelsen, at Ulvshale-Fællesskov Digelag er at betragte som en gammel form for et kommunalt fællesprojekt, der blev oprettet med landsvæsenskommisionskendelse af 16. december 1874. Digelagets anlæg er herefter yderligere udbygget fra perioden 1995 til 2019, med bølgebrydere og øvrige forstærkninger, som løbende er godkendt af den myndighedskompetente myndighed, herunder Kystdirektoratet og kommunen selv. Kommunen har alene behandlet det ansøgte på baggrund af digelagets ønske om yderligere forstærkning, men projektet vil ikke ændre på det areal, der beskyttes. Det fremgår videre, at det er digelaget, der afholder samtlige udgifter til det ansøgte anlæg og den efterfølgende drift og vedligeholdelse.

Det fremgår derudover af afgørelsen, at projektet har været i offentlig høring, jf. kystbeskyttelseslovens § 5, stk. 1, og habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Det fremgår af afgørelsen, at Kystdirektoratet i et høringssvar konkret har vurderet, at der er behov for kystbeskyttelse for at beskytte diget mod storme som Babet 2023, som der med stor sandsynlighed vil komme flere af i fremtiden. Løsningen, som er præsenteret, vil mindske faren for skader på diget og dermed mindste faren for erosion heraf og dermed mindske risikoen for oversvømmelser i bagvedliggende sommerhusområde.

Kystdirektoratet har ligeledes bemærket, at kystbeskyttelse ifølge kystbeskyttelsesloven skal ske under hensyntagen til en række samfundsmæssige interesser, herunder naturmæssige, landskabelige og rekreative. Dette betyder, at kystbeskyttelse mest hensigtsmæssigt bør ske ved helhedsløsninger over længere strækninger, i stedet for individuelle løsninger ud for enkeltejendomme. Sammenhængende løsninger vil oftere kunne imødekomme lovens hensyn samt være økonomisk og teknisk mere hensigtsmæssige. Direktoratet har anført, at direktoratet skal anbefale, at kommunen overvejer muligheder og fordele ved at gennemføre en helhedsløsning for kystbeskyttelse på den konkrete strækning med Kristtjørnevej og Havtornevej.

Derudover har Kystdirektoratet bemærket, at den valgte løsning kun er hensigtsmæssig, da projektområdet i forvejen er indkapslet af bølgebrydere på begge sider. Da der i forvejen er bølgebrydere opstrøms Natura 2000-området, er det ikke de ansøgte fem nye bølgebrydere, som bidrager til læsideerosionen i Natura2000 området på læsiden af bølgebryderne.

Ulvshale-Fællesskov Digelag har bemærket, at der er fokus på at sikre alle lagets anlæg, og at dette arbejde er i gang. Der er i denne omgang ansøgt om forstærkning af de eksisterende bølgebrydere, som ligger udenfor Natura 2000 område. Dette skyldes, at der arbejdes frem mod en ansøgning om kystbeskyttelse inden for Natura 2000 område på andre dele af digets strækning, og disse bølgebrydere medtages her, da der for Natura 2000 området er flere aspekter som skal belyses, og dette gøres bedst i en sammenhæng.

2.3 Klagens indhold

Klager 1 har anført, at Vordingborg Kommune ikke burde have behandlet det tilladte projekt efter kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, idet bestyrelsen for Ulvshale-Fællesskov Digelag ikke har haft fuld opbakning fra samtlige af digelagets medlemmer til denne investering. Det er i stedet klagers opfattelse, at kommunen skulle have behandlet projektet efter reglerne i kystbeskyttelseslovens kapitel 1a vedrørende kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse.

Til støtte herfor har klager oplyst, at ansøgningen fra bestyrelsen for digelaget blev afsendt på baggrund af en beslutning på en ekstraordinær generalforsamling om at igangsætte det pågældende projekt med fem bølgebrydere, men der var ikke enstemmighed om beslutningen, da godt 20 % af de stemmeberettigede på generalforsamlingen stemte imod. Ifølge klager mødte beslutningen især modstand fra digelagsmedlemmer, som ikke opnår nogen beskyttelse i forbindelse med det pågældende projekt, navnlig medlemmerne i Ulvshale Skov (område F4), som er beliggende ved digelagets yderste og vestlige område, ca. 3,5 km nordvest for projektområdet.

Derudover har klager oplyst, at ansøgningen fra digelagets bestyrelse endvidere var i strid med en generalforsamlingsbeslutning om at igangsætte kystbeskyttelsen som en anmodning efter kystbeskyttelseslovens kapitel 1a, hvilket Vordingborg Kommune var vidende om. Kommunen anmodede også om projektmateriale i forhold til bestyrelsens anmodning, men dette blev ikke fremsendt. Til gengæld fremsendte COWI på vegne af digelagets bestyrelse en ansøgning om det omhandlede projekt om kystbeskyttelse.

Klager har videre henvist til de specielle bemærkninger til kystbeskyttelseslovens § 1, stk. 1, nr. 2,¹⁰ vedrørende hensynet til de økonomiske forhold i et projekt. Ifølge klager støtter indholdet i forarbejderne det anførte om, at projektet burde være omfattet af kystbeskyttelseslovens kapitel 1a, idet der ikke er enighed om etableringen af anlægget eller finansieringen heraf. Klager har i den forbindelse oplyst, at Vordingborg Kommune i høringsfasen modtog flere protester fra digelagets medlemmer, herunder om parts- og bidragsfordelingen, hvorfor kommunen i behandlingen af ansøgningen ikke kan have været i tvivl om, at der var modstand mod, at betalingen af de fem bølgebrydere skulle ske ved en ligelig betaling fra alle digelagets arealparter, uanset om medlemmerne opnåede beskyttelse eller andre fordele ved projektet eller ej.

Det er klagers opfattelse, at de fem bølgebrydere ikke har, som angivet i Vordingborg Kommune afgørelse, som formål at udgøre en del af den samlede beskyttelse af digelagets interesseområde. Det dige, som beskyttes af bølgebryderne, udgør ikke en del af beskyttelsen af hele digelagets interesseområde, idet matriklerne under digelagets interesseområde i sommerhusområde i område F4 ikke er indeholdt i det beskyttede område, men alene område F3, der udgøres af sommerhusene bag Fællesskov Strand og Ulvshale Strand.

Klager har henvist til, at det fremgår af Vordingborg Kommunes afgørelse, at Ulvshale-Fællesskov Digelag er at betragte som en gammel form for et kommunalt fællesprojekt, jf. landvæsenskommissionskendelse af 16. december 1874. Klager har på den baggrund anført, at digelaget dermed er underlagt kystbeskyttelseslovens kapitel 2 om regulering af kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse, herunder lovens § 11, stk. 1, som i øvrigt efter klagers opfattelse også taler for, at kommunen burde have behandlet projektet efter lovens kapitel 1a.

Klager 1 har den 9. januar 2025 fremsendt sine bemærkninger til Vordingborg Kommunes og ansøgers bemærkninger til klagen. Klager har herefter fortsat været af den opfattelse, at projektet bør behandles efter reglerne i kystbeskyttelseslovens kapitel 1 a.

¹⁰ Forslag nr. 100 til lov om ændring af lov om kystbeskyttelse som fremsat den 15. november 2017, specielle bemærkninger til § 1.

Klager 2 har anført, at Vordingborg Kommune har meddelt tilladelse til bølgebrydere, som kumulativt med øvrige bølgebrydere ikke imødekommer de krav, som kystbeskyttelsesloven stiller til beskyttelse af nabostrækninger (læsideerosion). Klager henviser særligt til lovens formålsbestemmelse, og de hensyn der skal indgå i en afvejning af en sag.

Klager har uddybet, at projektet ligger 29 m fra Natura 2000-område nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund), og kommunen ikke på tilstrækkelig vis har foretaget en vurdering af projektets påvirkninger på habitatområdet. Klager har hertil anført, at det faktum, at der ikke er blevet taget stilling til de konsekvenser, som læsideerosionen afstedkommer i habitatområdet, er en essentiel mangel ved Vordingborg Kommunes væsentlighedsvurdering. Derudover har klager anført, at de naturtyper, der vokser/lever på kysten formentlig også mærker konsekvenserne af, at der på nuværende tidspunkt knapt er tale om et strandområde.

Det er oplyst af klager, at det konkrete projekt udgør fase 1 ud af flere kystbeskyttelsesinitiativer, som digelaget har planlagt. Fase 2 er beliggende lige ved siden af det omhandlede projekt og direkte ud til habitatområdet.

Det er klagers opfattelse, at fremgangsmåden ved at opdele projekter om kystbeskyttelse ved samme strækning i faser er problematisk, idet der ikke samlet bliver taget stilling til projekternes påvirkninger. Klager henviser i den forbindelse til, at kystbeskyttelsesloven i sin indledende formålsbestemmelse kræver en stillingtagen til en helhedsløsning, som omfatter alle områder.

Klager har i den forbindelse anført, at der burde foreligge en helhedsløsning godkendt af digelagets medlemmer, hvor samtlige diger henhørende under digelagets ansvar inddrages i redegørelsen af projektets påvirkning på nabostrækningen, herunder Natura 2000-området.

Klager 2 har den 15. januar 2025 fremsendt sine bemærkninger til Vordingborg Kommunes og ansøgers bemærkninger til klagen.

2.4 Vordingborg Kommunes bemærkninger til klagen

Vordingborg Kommune har den 22. november 2024 til klager 1 bemærket, at da Ulvshale-Fællesskov Digelag er oprettet med kystbeskyttelse som formål, anser kommunen ansøgningen om kystbeskyttelse for at være baseret på enighed, når det ansøgte er baseret på en vedtagelse, jf. digelagets gældende vedtægter. Kommunen har videre bemærket, at digelaget løbende har fået meddelt tilladelser til forstærkning af digelagets anlæg, hvor kystbeskyttelsesgraden (kote for beskyttelse) ikke er ændret, herunder tilladelser meddelt af Kystdirektoratet, og at de løbende tilladelser er givet efter lovens § 3.

Vordingborg Kommune anser således, at en afgørelse efter kystbeskyttelseslovens § 3 er korrekt, og bemærker, at skulle digelaget planlægge at søge om forstærkninger, der hæver koten for beskyttelse og dermed ændrer på interessegrænsen for digelaget, så vil en ansøgning efter lovens kapitel 1 a være berettiget, såfremt nye matrikler skal indgå i lagets interessegrænse. Kommunen anser således ikke, at supplerende ansøgninger til sikring af eksisterende kystbeskyttelseslag, der er oprettet som et kommunalt fællesprojekt, jf. kystbeskyttelseslovens kapitel 1 a, eller et ældre lag, som Ulvshale-Fællesskov Digelag, som er oprettet efter en landvæsenskommissionskendelse, skal håndteres efter lovens kapitel 1 a, da laget allerede er etableret med en interessegrænse, partsfordeling og vedtægter mv.

Vordingborg Kommune har den 26. november 2024 til klager 2 bemærket, at kommunen fastholder afgørelsen.

2.5 Andre bemærkninger til klagen

Ulvshale-Fællesskov Digelag (ansøger), som er repræsenteret af advokat, har den 11. december 2024 fremsendt bemærkninger til klagerne.

Ansøger har blandt andet anført, at ansøgningen er indsendt efter en flertalsbeslutning på en generalforsamling for Ulvshale-Fællesskov Digelag, og at der ikke kan stilles krav om enstemmighed. Endvidere har ansøger bemærket, at Vordingborg Kommune på et korrekt grundlag har truffet afgørelse efter kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1.

Derudover har ansøger bemærket, at Vordingborg Kommunes afgørelse alene kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål, hvilket ikke er tilfældet for hverken klager 1 eller klager 2.

Det er videre ansøgers opfattelse, at klagerne ikke er klageberettiget, da klagerne ikke har den fornødne væsentlige og individuelle interesse i sagen.

Endelig har ansøger bemærket, at der i ansøgningen er redegjort detaljeret for projektets mulige påvirkning på nabostrækninger, og Vordingborg Kommune har ligeledes taget stilling hertil i den påklagede afgørelse.

2.6 Nye oplysninger under sagens behandling

Klager 2 har den 17. januar 2025 efter anmodning fra Miljø- og Fødevareklagenævnet oplyst, at klager ikke har modtaget den påklagede afgørelse fra Vordingborg Kommune, men at afgørelsen er modtaget af Ulvshale-Fællesskov Digelag.

Ulvshale-Fællesskov Digelag har den 20. december 2024 oplyst Miljø- og Fødevareklagenævnet, at projektet er i en fase, hvor der skal underskrives kontrakt med entreprenører, og at sagen derfor er af hastende karakter. I den forbindelse har ansøger oplyst, at medlemmerne af digelaget har ind-

betalt bidrag til projektet, og hvis ikke digelaget snarest muligt får afklaring af, hvorvidt projektet kan påbegyndes, vil dette have økonomiske konsekvenser, dels ved at bidragene skal tilbagebetales, og dels ved at ejere af ejendomme i det konkrete område ikke kan opnå beskyttelse af deres ejendomme.

Ulvshale-Fællesskov Digelag har den 16. oktober 2024¹¹ udsendt et nyhedsbrev, hvor det fremgår, at medlemmer af digelaget, som er ejere af sommerhuse, skal bidrage med 18.000 kr. pr. enhed. Det fremgår videre, at beløbet enten kan vælges indbetalt til digelagets bankkonto, eller i modsat fald indgå i et fælleslån med opkrævning via Vordingborg Kommunes ejendomsbidrag én gang årligt, indtil lånet er betalt.

Det fremgår derudover af et nyhedsbrev af 29. oktober 2024, at enkelte medlemmer har anført, at opkrævning kun kan ske via Vordingborg Kommune og ikke direkte fra digelaget. Digelaget har som besvarelse herfor henvist til digelagets vedtægters § 10, stk. 6, som foreskriver, at pålignede bidrag til vedligeholdelse og til katastrofefonden opkræves hos interessenterne sammen med ejendomsskatterne. Det er i den forbindelse digelagets opfattelse, at denne bestemmelse kun vedrører de løbende bidrag og ikke et bidrag til et nyt anlæg, som det foreliggende, og at denne vedtægtsbestemmelse er i overensstemmelse med kystbeskyttelseslovens § 13.

Ulvshale-Fællesskov Digelag har den 11. november 2024 udsendt et nyhedsbrev med Vordingborg Kommunes besvarelse af forholdet om opkrævning af bidrag til det konkrete kystbeskyttelsesanlæg. Det fremgår af brevet, at kommunen har givet samtykke til lånoptaget til projektet, at kommunen finder det naturligt, at digelaget tilbyder medlemmerne at betale bidraget på forhånd, og at kommunen nu afventer at få besked fra digelaget om, hvilke ejere der vil være omfattet af det 30-årige lån, så bidraget kan opkræves via ejendomsskatten.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Vordingborg Kommunes afgørelsesdokument af 24. oktober 2024 indeholder to afgørelser, idet der er truffet afgørelse om at meddele tilladelse til kystbeskyttelse efter kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, samt afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen. Begge afgørelser er påklaget.

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,¹² at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage

¹¹ Link til Ulvshale-Fællesskov Digelags hjemmeside: <https://www.ulvshale-digelag.dk/nyheder.asp>

¹² Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsatninger.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) hvorvidt Vordingborg Kommunes afgørelser er påklaget rettidigt samt om klagerne skal anses som parter og klageberettigede i sagen,
- 2) om projektet er omfattet af reglerne om et kommunalt fællesprojekt, og
- 3) om det er en retlig mangel, at der ikke er truffet afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Vordingborg Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Ad 1) hvorvidt Vordingborg Kommunes afgørelser er påklaget rettidigt samt om klagerne skal anses som parter og klageberettigede i sagen

Ifølge kystbeskyttelseslovens § 18 a, stk. 4, er klagefristen 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende eller offentliggjort.

Kystbeskyttelseslovens § 18 a, stk. 1, beskriver kredsen af klageberettigede i forhold til afgørelser efter loven. Det fremgår af lovens § 18 a, stk. 1, nr. 1 og nr. 3, at adressaten for en afgørelse efter loven og enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald, er klageberettiget.

Vordingborg Kommunes afgørelse er meddelt Ulvshale-Fællesskov Dige-lag den 24. oktober 2024 og offentliggjort samme dag, hvorfor klagefristen dermed udløb 21. november 2024.

Det fremgår af klagevejledningen i afgørelsen, at klageperioden starter den 24. oktober 2024 med klagefrist den 22. november 2024.

Klagen fra klager 1 blev indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen den 20. november 2024, og klagen er således indgivet inden klagefristens udløb.

Klagen fra klager 2 blev indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen den 22. november 2024, og klagen er således indgivet efter klagefristens udløb.

Der er ingen bestemmelser i kystbeskyttelsesloven om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan se bort fra overskridelser af klagefristen. I tilfælde, hvor der ikke er fastsat en udtrykkelig bestemmelse herom i lovgivningen, følger det af den almindelige forvaltningsretlige praksis, at en myndighed i særlige tilfælde kan se bort fra overskridelsen af en klagefrist og realitetsbehandle en for sent indgivet klage. Ved vurderingen af, hvorvidt en for sent indgivet klage kan realitetsbehandles, kan der bl.a. lægges vægt på fristoverskridelsens længde, om der foreligger undskyldelige omstændigheder, herunder om der er givet korrekt klagevejledning, samt hensynet til andre parter med modstående interesser.

Det er dog under alle omstændigheder et generelt forvaltningsretligt princip, at en klagefrist ikke begynder at løbe i forhold til en part i sagen, før parten har modtaget afgørelsen. Det er desuden et krav i forhold til parter, at afgørelsen indeholder en klagevejledning, som er meddelt individuelt til parten. Der gælder ikke tilsvarende regler for ikke-parter.

Forvaltningsloven indeholder ikke en definition af, hvem der skal anses som part i en sag, hvor der er eller vil blive truffet en afgørelse. Det er almindeligt antaget i den juridiske litteratur med støtte i forarbejderne til forvaltningsloven, at lovens partsbegreb omfatter bl.a. ansøgere og andre, som har en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen. Det er dermed en forudsætning, at afgørelsen angår den pågældende med en vis styrke og intensitet, og at afgørelsen ikke berører en større, men ubestemt kreds af personer. Der skal desuden være et vist direkte forhold mellem den afgørelse, som myndigheden træffer, og partens interesse.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at klagerne er parter i sagen. Nævnet har lagt vægt på, at klagerne som medlemmer af Ulvshale-Fællesskov Digelag og ud fra sagens oplysninger er tiltænkt at skulle bidrage økonomisk til projektet, har en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen.

Det er på den baggrund Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at klagerne er klageberettigede. Nævnet har lagt vægt på, at klagerne er parter og dermed umiddelbart adressater for afgørelsen, og herunder har de en væsentlig individuel interesse i sagens udfald.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis med hensyn til klagefrister er restriktiv. En klage, der er indgivet efter udløbet af klagefristen, vil som udgangspunkt blive afvist, også selvom der er tale om overskridelse med blot en enkelt dag.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager 2 har påklaget Vordingborg Kommunes afgørelse af 24. oktober 2024 rettidigt. Nævnet har lagt vægt på, at klager er part i sagen, og dermed skulle have haft tilsendt kommunens afgørelse, samt at det i den konkrete sag er en undskyldelig omstændighed, at kommunen i afgørelsen har vejledt om, at klagefristen udløb 22. november 2024.

3.2.2 Ad 2) om projektet er omfattet af reglerne om et kommunalt fællesprojekt

Det fremgår af kystbeskyttelseslovens § 1, stk. 1, at formålet med kystbeskyttelse er at beskytte mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet.

Formålet varetages ved afvejning af en række hensyn, herunder behovet for kystbeskyttelse, økonomiske hensyn ved kommunale fællesprojekter om kystbeskyttelse, kystbeskyttelsesforanstaltningernes tekniske og natur- og miljømæssige kvalitet, rekreativ udnyttelse af kysten, sikring af den eksisterende adgang til og langs kysten og andre forhold.

Hensynene er ikke oplistet i en prioriteret rækkefølge, og der er ikke hensyn, der skal veje tungere end andre. Det er dog en forudsætning, at den ansøgte foranstaltning er egnet til at løse de konkrete udfordringer på strækningen. Ved stillingtagen til, om der skal gives tilladelse til kystbeskyttelse, skal der således foretages en konkret afvejning af de relevante hensyn i forhold til den enkelte sag.

Det fremgår af kystbeskyttelseslovens § 1 a, at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at der ved en kyst skal udføres anlæg eller træffes andre foranstaltninger til beskyttelse af flere ejendomme mod oversvømmelse eller den nedbrydende virkning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet (kystbeskyttelsesforanstaltninger).

Ifølge § 1 a, stk. 2, kan enhver, som vil kunne opnå beskyttelse eller anden fordel af en kystbeskyttelsesforanstaltning, anmode kommunen om at igangsætte en proces for afklaring af, om der skal søges gennemført et kystbeskyttelsesprojekt.

Det er ligeledes kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt sagen skal eller ikke skal fremmes efter lovens § 2 a. Efter en beslutning om at fremme sagen skal ejerne af fast ejendom, som vil opnå beskyttelse eller anden fordel af projektet, underrettes herom, og der kan herefter indgives ansøgning efter § 4, jf. lovens § 2 a, stk. 3.

Efter § 5, stk. 2, skal et kystbeskyttelsesprojekt, der er igangsat efter § 1 a, sendes i høring hos alle, som kan blive pålagt bidragspligt, jf. § 9 a, ejere af naboejendomme til kystbeskyttelsesforanstaltningen og interessenter, der har anmodet herom. Projektet skal ligeledes offentliggøres.

Det projekt, som kommunalbestyrelsen sender i høring, skal, jf. § 5, stk. 4, indeholde en redegørelse for, hvilke kystbeskyttelsesforanstaltninger der skal gennemføres. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysning om, hvordan kystbeskyttelsesforanstaltningerne skal udføres, og hvorledes udgifterne skal afholdes og fordeles, herunder udgifterne til:

1. Sagens forberedelse, forundersøgelser, projektering, udførelse og tilsyn.
2. Drift, vedligeholdelse og andre løbende foranstaltninger.
3. Ekspropriation, jf. § 6.
4. Finansiering, jf. § 9.

Når fristen er udløbet, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse efter § 3, jf. lovens § 5 a, stk. 1.

Det følger af kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at på søterritoriet, strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende grønsvær eller anden sammenhængende landvegetation og på arealer, der ligger inden for en afstand af 1.000 m fra, hvor denne vegetation begynder, kræves tilladelse til at udføre kystbeskyttelsesforanstaltninger.

Afgørelser efter § 3, stk. 1, i sager, der er igangsat efter § 1 a, kan i deres helhed påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. kystbeskyttelseslovens § 18, stk. 3.

Det følger af kystbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, at reglerne om kommunale fællesprojekter, der er igangsat efter § 1 a, finder tilsvarende anvendelse på ændring og nedlæggelse eller ophør af allerede bestående eller besluttede kystbeskyttelsesforanstaltninger.

Kystbeskyttelseslovens § 11, stk. 1, stammer fra den oprindelige kystbeskyttelseslov fra 1988, og ordlyden er alene ændret som konsekvens af senere lovændringer. Bestemmelsen har ikke givet anledning til bemærkninger i forarbejderne til loven fra 1988.¹³

Det fremgår § 6 i lov om Diger til beskyttelse mod oversvømmelse fra havet af 1874¹⁴, at:

”

Saafernt Nogen maatte formene, at et Dige, som han agter at opføre til Beskyttelse for sin Eiendom mod Oversvømmelser fra Havet eller Fjordene, ogsaa vil komme andre Eiendomme til Gode, og at disses Eiere derfor

¹³ Forslag nr. 37 til Lov om kystbeskyttelse, fremsat 28. oktober 1987.

¹⁴ Lov nr. 53. af 10. april 1874 om Diger til Beskyttelse mod Oversvømmelse fra Havet, som ændret ved Lov nr. 175 af 30. april 1969 og Lov nr. 63 af 31. januar 1973.

bør deltage i de med Digets Opførelse og Vedligeholdelse mv forbundne Udgifter, kan han i Mangel af mindelig Overenskomst indbringe Spørgsmaalet herom for Landvæsenskommissionen. Denne har da at undersøge, om Diget vil kunne tjene til Beskyttelse for alle eller nogle af de af Rekvirenten opgivne Eiendomme, og om den Fordel, der herved - vil opnaa for disse, er af den Betydning, at det bør paalægges deres Eiere at deltage i de ved Diget foranledigede Udgifter. Befindes dette at være Tilfældet, har Kommissionen at bestemme Digets Retning, Størrelse og øvrige Beskaffenhed, hvilke Eiendomme der bør deltage i Udgifterne ved Diget, samt at fastsætte det Forhold, i hvilket de skulle bidrage.

Paa lignende Maade bliver der at forholde naar et Digeanlæg alt er paabegyndt, saavel som naar det agtes udvidet saaledes, at det afgiver bedre Beskyttelse eller Beskyttelse for flere Eiendomme end hidtil, og Andre end de, der hidtil have bidraget, ønskes tilpligtede at deltage i Udgifterne ved Anlæggets Fuldendelse eller Udvidelse og dets fremtidige Vedligeholdelse mv.

[...]
”

Den 1. juli 1988 trådte lov nr. 108 af 5. marts 1988 om kystbeskyttelse i kraft.¹⁵ Samtidig blev digeloven fra 1874 samt lov om kystsikringsanlæg fra 1922 ophævet.¹⁶

Det følger af kystbeskyttelseslovens § 13, at kommunalbestyrelsen hvert år inden den 1. oktober fastsætter, hvilke bidrag de enkelte bidragspligtige ejendomme skal udrede til kommunalbestyrelsen eller laget, samt at det er kommunalbestyrelsen, der indkræver bidragene.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at etablering af yderligere anlæg til beskyttelse af mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning fra havet ved et eksisterende kystbeskyttelsesanlæg, er en ændring af en allerede bestående kystbeskyttelsesforanstaltning. Dette gælder på lignende måde, når en kystbeskyttelsesforanstaltning agtes udvidet således, at et samlet anlæg eller anlæg kumulativt afgiver bedre beskyttelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at kystbeskyttelsesprojektet i nærværende sag omfatter udvidelse og ændring af det kystbeskyttelsesanlæg, som Ulvshale-Fællesskov Digelag har som funktion at varetage vedligeholdelse af, samt at det er et anlæg, der har til formål at medvirke til at beskytte de ejendomme, som ligger inden for digelagets interesseafgrænsning.

¹⁵ Lov nr. 108 af 5. marts 1988 om kystbeskyttelse.

¹⁶ Lov nr. 235 af 12. juni 1922 om kystsikringsanlæg.

Derudover finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Ulvshale-Fællesskov Digelag er omfattet af kystbeskyttelseslovens nugældende regler på trods af at være oprettet før lovens ikrafttræden den 1. juli 1988. I den forbindelse konstaterer nævnet, at digelagets økonomi i henhold til vedtægterne er underlagt offentlig kontrol, idet det er kommunen, der fastsætter og opkræver bidragene, ligesom digelaget ikke kan optage lån uden kommunens samtykke, og regnskab og budget skal sendes til kommunen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Vordingborg Kommunes afgørelse lider af en væsentlig retlig mangel, idet kommunen ikke i sin afgørelse har iagttaget reglerne i kystbeskyttelseslovens kapitel 1 a. Nævnet har lagt vægt på, at det ansøgte kystbeskyttelses anlæg er en ændring af den allerede bestående kystbeskyttelsesforanstaltning, som er omfattet af Ulvshale-Fællesskov Digelags opgave at vedligeholde, jf. kystbeskyttelseslovens § 11, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Vordingborg Kommune som følge af fejlagtig retsanvendelse ikke har truffet afgørelse på et oplyst grundlag. Nævnet har lagt vægt på, at det ansøgte projekt, som Vordingborg Kommune har sendt i høring samt truffet afgørelse i forhold til, ikke har omfattet en redegørelse for bl.a. finansieringen af projektet og hvordan udgifterne skal afholdes og fordeles.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder videre, at det korrekte grundlag således ikke har været stede for kommunens konkrete afvejning af de hensyn, som har været relevante i sagen for kommunens skønsmæssige stillingtagen til, hvorvidt der kan meddeles tilladelse til det ansøgte kystbeskyttelses anlæg.

3.2.3 Ad 3) om det er en retlig mangel, at der ikke er truffet afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen

Det følger af kysthabitatbekendtgørelsens¹⁷ § 3, stk. 1, at der, før der træffes afgørelse i medfør af kystbeskyttelseslovens § 3, skal foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre projekter, herunder tidligere gennemførte projekter, væsentligt kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde eller visse arter, som er udpeget i medfør af miljømålsloven.

Reglerne i kysthabitatbekendtgørelsen implementerer habitatdirektivets regler om forudgående vurdering af påvirkningen på Natura 2000-områder, og bekendtgørelsen skal fortolkes i lyset heraf.¹⁸ Bestemmelsen i bekendtgørelsens § 3, stk. 1, er en implementering af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

¹⁷ Bekendtgørelse nr. 654 af 19. maj 2020 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet.

¹⁸ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer.

Det fremgår videre af kysthabitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, nr. 1, at kommunen ikke kan meddele tilladelse efter § 3 i kystbeskyttelsesloven, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Bekendtgørelsens § 7, stk. 2, fastslår, at bestemmelsen i stk. 1 gælder, uanset om de pågældende arter forekommer inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde eller ej.

Kysthabitatbekendtgørelsens § 7 implementerer habitatdirektivets artikel 12.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det er en væsentlig retlig mangel, at Vordingborg Kommune ikke har truffet en afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Det forhold, at Vordingborg Kommune har truffet afgørelse efter habitatbekendtgørelsen, som på lignende måde implementerer habitatdirektivets regler, kan efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering ikke føre til et andet resultat.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets sammenfattende vurdering og øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af ovenstående i pkt. 3.2.2 og 3.2.3, at Vordingborg Kommunes afgørelser lider af væsentlige retlige mangler, som fører til afgørelsernes ugyldighed, hvorfor afgørelserne ophæves og hjemvises til fornyet behandling hos kommunen.

Vordingborg Kommune skal ved den fornyede behandling af sagen iagttage reglerne i kystbeskyttelseslovens kap. 1 a.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at det følger af nævnets praksis, at der ikke kan ske opkrævning af bidrag til andet end aktuelle og konkrete projekter, der etableres i medfør af kystbeskyttelseslovens kap. 1 a, og at der ikke er hjemmel i loven til, at kommunen kan uddelegere denne myndighedsopgave til digelaget.¹⁹

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker afslutningsvis, at en vurdering efter kysthabitatbekendtgørelsen er en selvstændig afgørelse. Hvis Vordingborg Kommune ved den fornyede behandling af sagen træffer afgørelse efter bekendtgørelsen, bør denne fremstå som en selvstændig afgørelse med en ledsaget redegørelse og begrundelse. Afgørelsen efter bekendtgørelsen kan således ikke alene fremgå eller indgå i Vordingborg Kommunes afvejning af hensynene oplistet i kystbeskyttelseslovens § 1. Kommunen kan dog lade afgørelsen være integreret i samme afgørelsesdokument med tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven.

¹⁹ Miljø- og Fødevareklagenævnets sag 19/00377 og Natur- og Miljøklagenævnets sag NMK-450-00008.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vordingborg Kommunes afgørelse af 24. oktober 2024 om tilladelse til etablering af fem bølgebrydere, sandfodring samt forstærkning af syv eksisterende bølgebrydere ved Ulvs-hale-Fællesskov, og hjemviser sagen til fornyet behandling hos kommunen.

De indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Vordingborg Kommune (Sagsnr.: 24-008697) samt for klagerne via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://mfkn.naevneneshus.dk>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand